Satış Bedeli Yöntemi

Koşullar ve "İlişki" Kavramı
Eşyanın satış bedelinin gümrük kıymetine esas alınabilmesi aşağıdaki dört koşula bağlıdır;

i- Eşyanın alıcısı tarafından elden çıkarılması veya kullanımı;
-- Türkiye Cumhuriyeti Kanunları, Tüzükleri ve bunların yetkili kıldığı merciler tarafından konulmuş olan,
-- Eşyanın tekrar satılabileceği coğrafi bölgeyi sınırlayan,
-- Eşyanın kıymetini önemli bir ölçüde etkilemeyen,
Kısıtlamalar dışında hiçbir kısıtlamaya tabi olmamalıdır.
ii- Satış veya fiyat, kıymeti belirlenmekte olan eşya bakımından kıymeti tespit edilemez bir koşul veya edim konusu olmamalıdır.

iii- Eşyanın alıcı tarafından tekrar satışı veya diğer herhangi bir şekilde elden çıkarılması ya da kullanımı sonucu doğan hasılanın bir bölümünün doğrudan veya dolaylı olarak satıcıya intikal etmesi halinde, ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına gümrük mevzuatı hükümlerine göre ilave yapılabilmelidir.

iv- Alıcı ve satıcı arasında bir ilişki bulunmamalı; ilişkinin varlığı durumunda ise, satış bedeli Gümrük Kanununun 24/2. maddesi hükümlerine göre gümrük kıymeti olarak kabul edilebilir nitelikte olmalıdır.
Burada belirtilen "alıcı ve satıcı arasındaki ilişki" ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini şöyle açıklayabiliriz:
Gümrük kıymetinin belirlenmesinde alıcı ile satıcı arasındaki ilişkinin varlığı yalnızca aşağıdaki durumlarda kabul edilir.
- Birbirlerinin memuru veya idarecileri olmaları,
- Birbirlerinin yasal ortakları olmaları,
- İşçi ve işveren ilişkisi içinde bulunmaları,
- Her iki firmanın oy hakkı veren hisse senedi veya sermaye paylarının en az %5'i doğrudan veya dolaylı olarak aynı kişilere ait veya bu kişilerin kontrolü altında veya elinde bulunması,
- Birinin diğerini dolaylı veya dolaysız olarak kontrol etmesi,
- Her ikisinin de doğrudan veya dolaylı olarak bir üçüncü kişi tarafından kontrol edilmesi,
- Her ikisinin birlikte, bir üçüncü kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak kontrol etmesi,
- Aynı ailenin üyeleri olmaları.
Aynı ailenin üyeleri deyimi; karı, koca, anne, baba, çocuk, erkek ve kız kardeş (öz ya da anne veya babadan biri öz), büyükbaba, büyükanne, torun, amca, dayı, hala, teyze, yeğen, üvey anne-baba, üvey çocuk ve üvey kardeşi ifade eder.
Tek acente, tek distribütör veya tek bayii olarak birbiri ile iş ilişkisi içinde bulunan kişilerin yukarıdaki kıstaslara uymaları durumunda, ilişki içinde oldukları kabul edilir.
Eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesi amacıyla satış bedeli yöntemi kullanılırken, alıcı ve satıcı arasında yukarıda belirtilen çerçevede bir ilişkinin var olduğunun anlaşılması, eşyanın satış bedeli yönteminin kullanılmaması için tek başına yeterli bir sebep değildir.
Böyle durumlarda satışa ilişkin koşullar incelenerek, bu ilişkinin fiyatı etkilemediği belirlenirse, satış bedeli kabul edilir. Gümrük idaresi, beyan sahibi veya diğer kaynaklardan elde ettiği bilgilere dayanarak, söz konusu ilişkinin fiyatı etkilediği kanısına varırsa, bu hususları beyan sahibine yazılı olarak bildirir. Beyan sahibinin tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde olmak şartıyla cevap hakkı saklıdır.
Birbirleri ile ilişkisi bulunan kişiler arasındaki bir satışta, beyan sahibi satış bedelinin aynı veya yakın bir tarihte gerçekleşen ve aşağıda yer alan emsal kıymetlerden birine çok yakın olduğunu ispatlarsa bu satış bedeli kabul edilerek eşyanın kıymeti satış bedeli yöntemine göre belirlenir.

1) Türkiye'ye ihraç amacıyla satılan aynı veya benzer eşyanın birbiri ile hiçbir ilişkisi bulunmayan satıcılar ve alıcılar arasında satışındaki satış bedeli,
2) Aynı veya benzer eşyanın indirgeme yöntemi hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti,
3) Aynı veya benzer eşyanın hesaplanmış kıymet yöntemi hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti.
Yukarıdaki emsal kıymetlerle yapılan kıyaslama sırasında, ticari düzeye, miktara, gümrük mevzuatında sayılan unsurlara ve alıcı ile satıcı arasında ilişki bulunmayan satışlarda, satıcının üstlendiği, ancak satıcı ile alıcı arasında ilişki bulunan durumlarda satıcının üstlenmediği giderlere ilişkin ispatlanmış farklılıklar dikkate alınır.
Söz konusu emsal kıymetler beyan sahibinin girişimi ile ve yalnız kıyaslama amacıyla kullanılır. Bu emsal kıymetlere dayanarak eşyanın satış bedelinin yerini alacak bir kıymet tespit edilmez.

Not: Bu sayfada yer alan metinler, görseller ve videolar, yalnızca bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, gümrük ve dış ticaret mevzuatı hükümleri yerine geçmez. Bu sayfada yer alan bilgilerle ilgili yasal düzenleme; 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve bu Kanuna bağlı ikincil mevzuat'ta yer almaktadır.